

ПОЛЬСЬКЕ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЄ ТОВАРИСТВО
POLSKIE KULTURALNO-OŚWIATOWE TOWARZYSTWO

ВІД ІМЕНІ ПОЛЯКІВ БЕРДЯНСЬКА СЕРДЕЧНО
ВІТАЄМО ВАС ІЗ СВІТЛИМ ТА РАДІСНИМ СВЯТОМ

Різдва Христова!

Нехай Христос, що народжується, вселяє в вас оптимізм і додає впевненості в завтрашньому дні. Сподіваємося, що наступний рік буде позначений подальшим духовним удосконаленням кожної людини, а також розвитком української державності та громадянського суспільства.

Широ зчимо вам, дорогі краяни, щастя, добра та злагоди. Нехай осійна різдвяна зоря об'єднає всіх нас – тих, хто зустрічає ці свята в дружньому сімейному колі, і тих, хто перебуває далеко від рідної домівки, – чистим світлом незгасних людських чеснот та цінностей.

Правління польського культурно-освітнього товариства «Відродження»

Z OKAZJI ZBLIŻAJĄCYCH SIĘ ŚWIAT BOŻEGO NARODZENIA POLACY BERDIAŃSKA SKŁADAJĄ NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA WSZYSTKIM BRACIOM W Chrystusie.

Niech radość i pokój Świąt Bożego Narodzenia towarzyszą Wam przez cały Nowy Rok. Niech magiczna noc Wigilijnego Wieczoru przyniesie Wam spokój i radość. Niech każda chwila Świąt Bożego Narodzenia żyje własnym pięknem, a Nowy Rok obdaruje pomyślnością i szczęściem.

Życzymy, aby był to Rok szczęśliwy w osobiste doznania, spełnił zamierzenia i dążenia zawodowe oraz by przyniósł wiele satysfakcji z własnych dokonań.

Zarząd Polskiego Kulturalno-Oświatowego

P.S. Цікаво, що в ніч з 6 на 7 січня Різдво святкують тільки Російська православна церква, Єрусалимська, Сербська і Грузинська. Усі решта 11 Помісних православних церков світу, у тому числі Вселенська православна церква, греки й болгари, святкують Світле Різдво Христове, як більшість християн, в ніч з 24 на 25 грудня.

Нова монографія про поляків Бердянська

Книга «Поляки Бердянська: документи, факти, коментарі» (автори: Бонусяк А., Чоп Е., Красовська Г., Сухомлинський О.) є другою публікацією про польську спільноту цього міста, що має джерелознавчо-дослідницький характер. Ця монографія, як і попередня «Польська спільнота Бердянська. Виклики сучасності» (2008), підготовлена вченими з Варшави, Жешуві та Бердянська, на прикладі поляків у Бердянську показує й аналізує успіхи, досягнення, а також проблеми функціонування полонійної організації у «далекій Україні». Ця праця створювалася протягом трох років. По мірі плину часу збільшувалася як склад цієї авторів, так і тематика. Насамкінець знайшлося в ній місце не тільки для документів, що яскраво ілюструють розвиток Польського культурно-освітнього товариства «Відродження», а й для передруків статей, що показують тематику розглядуваної в цій праці середовища, і також для результатів наукових досліджень, що проводилися останнім часом.

У своєму кінцевому вигляді публікація складається з двох розділів. У першо-

Zadanie realizowane w ramach zlecenia przez Kancelarię Senatu RP zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2011 r. dzięki pomocy Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

Реалізація проекту здійснюється за підтримки Сенату Польщі та Фонду „Pomoc Polakom na Wschodzie”

Людвіг Годлевський – художник, лікар, поляк

6 грудня відбулись урочистості з нагоди 120-ї річниці народження Людвіга Годлевського. Його життєвий шлях є яскравим прикладом жертвою ролі людини під час Другої світової війни, є зразком надзвичайно органічного поєдання в одній особі практичного і художнього мислення, багатьох талантів і високого гуманізму.

Поляк за походженням, Л.Б. Годлевський народився у Києві у травні 1891 року. 1927 року Л.Б. Годлевський переїздить до м. Бердянська і саме тут розкривається його багаторічний талант лікаря-офтальмолога та здібного художника, який зміг втілити у своїх картинах історію та красу приморського міста.

У роки Великої Вітчизняної війни Л.Б. Годлевський як лікар робив усе від нього, щоб завадити відправленню юнаків та дівчат на примусові роботи до Німеччини: радив, які потрібно вживати ліки, щоб

викликати хворобливі симптоми, виписував довідки, ставив смертельні діагнози здоровим людям. Саме завдяки йому багатьом бердянцям вдалося уникнути фашистського рабства.

У післявоєнні часи й до самої смерті (1974 р.) Л.Б. Годлевський продовжував працювати лікарем і малювати. Його художні досягнення могли б конкурувати з картинами відомих художників. Глибоке й тонке поетичне відчуття дозволило Л.Б. Годлевському реалістично відобразити у своїх творах неповторний колорит приморського міста, жах-

ливі епізоди періоду німецько-фашистської окупації, а також створювати портрети видатних людей Бердянщини. Все це робить його художній здобуток вагомим явищем у культурному житті не лише нашого краю, а й усієї багатонаціональної культури України.

Учасники урочистостей, у тому числі й люди, які особисто знали й пам'ятають Людвіга Годлевського, зібрались у музеї міста Бердянська, щоб пригадати життєві шляхи художника-лікаря й ознайомитися з його деякими роботами. Після цього відбулося покладання квітів на

могилі видатного бердянця. Завершальним етапом урочистостей стало відкриття меморіальної дошки на приміщенні Бердянського медичного коледжу, колишньому офтальмологічному відділенні, де працював Л. Годлевський.

Ініціаторами увіковічнення пам'яті видатного художника, лікаря й поляка були Генеральне консульство Польщі у Харкові, Польське культурно-освітнє товариство «Відродження» і Бердянський краєзнавчий музей. На урочистостях була присутня консул Польщі Аніта Сташкевич.

Ludwik Godlewski – Malarz, Lekarz, Polak

6 грудня відбулися урочистості з нагоди 120. річниці народження Людвіка Годлевського. Його життя є ілюстрацією одваги та відданості до ідеї.

Полак з походженням Людвік Годлевський народився 30 травня 1891 року в Кієві. У 1927 році він переїхав до м. Бердянська і стала тут його багаторічна та здібна кар'єра художника. У цьому ж році він отримав звання лікаря-офтальмолога та заснував власну практику. Його твори були виставлені на виставках у різних містах України та за кордоном.

Людвік Годлевський був одним з найважливіших художників Бердянська та Кіровоградської області. Його твори зберігаються в музеях України та за кордоном.

Людвік Годлевський був одним з найважливіших художників Бердянська та Кіровоградської області. Його твори зберігаються в музеях України та за кордоном.

На урочистостях була обecна Konsul RP Anita Staszkiewicz.

особи, зацікавлені історією і сьогоденням польської діаспори. Вів зустріч директор Інституту історії Жешувського університету, професор Владзімеж Бонусяк.

Вдруге монографію було представлено 9 грудня в Польській академії наук у Варшаві. Презентацію провадив ректор Вищої професійної школи у Пілі, професор Адам Марцінковський. Серед гостей були присутні представники сенату Польщі, Міністерства науки та вищої освіти, українського посольства та наукового середовища польської столиці.

Nowa książka o Polakach Berdianska

Książka pt. „Polacy Berdianska: dokumenty, fakty, komentarze” autorstwa A. Bonusiaka, E. Czop, H. Krasowskiej i L. Suchomlony nowa jest kolejną monografią o charakterze źródłowo-badawczym, dotyczącą działalności polskiego środowiska w tym mieście. Praca ta w swoim założeniu nawiązuje do poprzedniej książki, Wspólnoty polskiej Berdianska. Wyzwania współczesności. Monografia (Donieck 2008), prezentującą przykładem Polaków w Berdiansku blaski i cienie funkcjonowania organizacji polonijnej na „dalekiej Ukrainie”. Opracowanie to powstawało przez trzy lata i w miarę upływu czasu powiększało się zarówno sklep jego autorów jak i tematyka. Ostatecznie znalazło się w niej miejsce nie tylko na dokumenty organizacyjne, obrazujące proces rozrastania się Polskiego Kulturalno-Oświatowego Towarzystwa „Odrodzenie”, ale również przedruk artykułów prezentujących tematykę przybliżanego w tej pracy środowiska, czy też na rezultaty przeprowadzonych w międzyczasie badań naukowych.

Pierwsza promocja monografii odbyła się 7 grudnia w Uniwersytecie Rzeszowskim. Na spotkanie z zespołem autorskim byli obecni przedstawiciele władz Uniwersytetu z Rektorem Profesorem Stanisławem Uliaszem i przedstawiciele innych uczelni regionu oraz wszyscy zainteresowani historią i obecnym stanem Polonii za granicą wschodnią.

Kolejna prezentacja została zorganizowana 9 grudnia w siedzibie Polskiej Akademii Nauk w Pałacu Staszica w Warszawie.

Autorzy kierują wyrazy wdzięczności Zarządu i pracownikom Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie, która umożliwiła zorganizowanie promocji monografii.